

[Madsen-Mygdal.]

var Alvor i disse Ord, og de giver Situationen, som den er, lige ulykkelig for de to Befolkningsgrupper, der her er Tale om.

Saa var den højtærede Finansminister inde paa ogsaa at tale om Rentespørgsmaalet, og han beskyldte mig for, at jeg polemiserede mod Rentenedgangstilhængerne. Nu skal der ligefrem dannes Parti paa Rentenedgang eller Ikke-Nedgang. Jeg har ikke polemiseret mod Rentenedgangstilhængere, og jeg ønsker selvfølgelig saa godt som nogen, baade af personlige Grunde og andre Grunde, at Renten kunde gaa ned, og at Gælden kunde gaa ned, og vi kunde slippe med en ringere Renteydelse; selvfølgelig maa alle ønske det. Men hvad jeg har tilladt mig at advare imod, er, at vi nu forener os i mægtigt Raab om: ned med Gælden og ned med Renten, naar ikke en eneste kan staa op og sige, *hvorledes* det kan ske, og navnlig kan jeg ikke lide, at vi gør os til Helte paa at staa op og sige det fra en Talerstol, for det hjælper ikke.

Det er rigtigt, at der er nogle Sparekasser, der har nedsat Renten, og jeg tror ogsaa, at andre vil følge efter — ikke paa Grund af det mageløse Eksempel, der her er givet, det var nok kommet alligevel, for Sparekasserne har i Almindelighed været lydhøre. Det kan maaske ikke siges om Bankerne, men Sparekasserne har i Almindelighed — der kan naturligvis være Undtagelser — været lydhøre, og der er ikke Grund til at bebrejde dem saa forferdelig meget.

Det, jeg stadig maa pege paa, er dette, at en Nedsættelse af Gælden — det er der heller ingen, der har taget til Orde for, saa det kan jeg ikke polemisere imod — kan man ikke, hvis man, som den højtærede Finansminister, er Tilhænger af, at Realkreditte ikke maa svækkes, gaa ind for. En Nedsættelse af Renten kan vi tale nok saa meget om, men saa længe Forholdet er det, at vor egen Finansminister ikke kan konvertere to store Laan paa henholdsvis 6 pCt. og 5½ pCt., saaledes at Statskassen har Fordel deraf, saa kan vi naturligvis ønske, at det maa forandre sig, men Situationen er i hvert Tilfælde ikke saadan, at vi kan skaffe i væsentlig Grad billigere Laan, naar det skal være langt virkende Laan.

I Anledning af mine Betragtninger om, at Gælden ikke føles saa stærkt nu, som den f. Eks. gjorde i 1909, da den kun var den halve, fastslog den højtærede Finansminister: Ja, men det er jo den dobbelte Gæld, og saa maa det vel ogsaa være det dobbelte Pristal. Det begrundede jeg, at det ikke er, for Gælden maa sættes i Forhold til den Virk-

somhed, det drejer sig om. Hvis man tager en Skotøjsfabrik i 1909, og der var laant, skal vi sige, 100 000 Kr., og der nu er laant 200 000 Kr., men Skotøjsfabrikken har den 5-dobbelte Kapacitet, saa kan man sige sig selv, at man kan ikke udvide en Skotøjsfabrik og forbedre Skotøjsfabrikationen og bibringe den forøget Produktionsevne, uden at det koster. Det ved enhver industri-drivende, men der er vist mange, der tror, at Landbruget producerer saa mange flere Grise, de yngler blot paa ganske naturlig Maade, det gaar af sig selv, og at der ikke er noget der, som har kostet Penge. Jo, selvfølgelig har det kostet Penge, og det er beundringsværdigt, at det danske Landbrug i de sidste 20 Aar har taget Hovedparten af, hvad det har kostet, ud af deres Bedrift og kun har laant saa meget, at Gælden er blevet fordoblet.

Naar man nu siger, at Gælden er blevet fordoblet absolut set, er der for øvrigt det at bemærke, at i de samme 20 Aar er meget Fæste her i Landet overgaaet til Selveje, og det er ikke noget helt ringe Beløb, den samlede Pantegæld i den Anledning er blevet forøget med; endvidere er hele Aftægtsforholdet praktisk talt afskaffet, og afskaffet ved Prioriteter, som de gamle tager i Gaardene i Stedet for at tage Aftægt; og endelig er der sket en meget stærk Udstykning, og vi ved jo alle sammen, at er der nogen Ejendomme, der er prioritetsbehæftede, er det de udstykkede Ejendomme. Der er i det hele taget paa forskellig Maade foregaaet en Forøgelse af Gælden, som i og for sig ikke er en faktisk, men kun en tilsyneladende Forøgelse.

Og saa maa man ikke glemme, at i Dag producerer en Gaard paa 50 Tdr. Land betydeligt mere end en Gaard paa 100 Tdr. Land for 20 Aar siden. Det er fuldkommen overfladisk, fuldkommen diletantisk at sige: Hvad var Prioritetsgælden pr. Tønde Hartkorn for 20 Aar siden, og hvad er den i Dag? En Gaard paa 50 Tdr. Land er nemlig i Virkeligheden i Dag større, end en Gaard paa 100 Tdr. Land var for 20 Aar siden.

Saa kan man naturligvis sige, som jeg er tilbøjelig til at tro, den ærede Ordfører for de Konservative siger, at dette er meget uheldigt og meget kedeligt, men jeg kan jo ikke tro, at de, der har Blik for hele vort Samfunds Økonomi og Betingelserne for, at vi alle — Befolkningen er jo ogsaa tiltaget — kan leve saa godt, som vi har gjort, og som vi haaber at kunne i Fremtiden, vil paastaa, at det er noget forkert, der er sket. Man vil i hvert Fald kunne rejse hele Verden over, og man vil høre det danske Landbrug